1229

Plv. hoge commissaris (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 11 sept. 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Stikker en Fockema persoonlijk.

Ik had het vanmorgen in mijn SP 13 aangekondigde onderhoud met Natsir. Ik had doen weten, dat ik voornamelijk wenste te spreken over het probleem der Ambonese militairen. Ook de Minister van Defensie Abdul Halim en de secretaris-generaal Ali Budiardjo waren tegenwoordig. Ik heb ongeveer het door U en Andreae tegen Rum gehouden betoog - waarvan Natsir nog niets wist - gevolgd. Uiteenzettende dat rekken van het verblijf van de KL hier te lande voor RI en Nederland gelijkelijk onaanvaardbaar was, heb ik er op gewezen, dat de Nederlandse verantwoordelijkheid voor de Ambonese militairen ras moeilijker te dragen werd, en dat de positie bepaald onmogelijk zou worden, indien ingeval van militair optreden tegen Ambon, de Ambonezen uit de band zouden springen. Daarbij heb ik er op gezinspeeld dat Nederland zich dan wel eens in een zo moeilijk parket zou kunnen gaan bevinden, dat het, hoezeer ook een uitsluitend tussen Uniepartners te bereiken oplossing van het probleem de Ambonese militairen prefererend, wellicht een beroep op de daarvoor aangewezen instantie der UNCI onder ogen zou moeten zien. Bij dat laatste ben ik dus wat verder gegaan dan U. Ik meende, dat na Uw onderhoud met Rum wel te kunnen wagen. Ik wees ook op internationale reacties op gewapend optreden, vooral zolang niet alle pogingen tot een vreedzame oplossing zouden zijn gedaan. Op al die gronden bepleitte ik het uiterste te beproeven om spoedig tot een vreedzame oplossing te geraken.

Men hoorde mij zeer aandachtig aan, stelde vele vragen inzake details van het probleem (getalsterkte, stemming en bewapening der Ambonezen), wisselde onderling vele blikken en volstond na enig zwijgen uiteindelijk met te zeggen, dat ook de RI dit probleem als van de eerste orde beschouwde, zich er op zou beraden en hoopte spoedig met mij op de zaak terug te komen. Al kreeg ik geen enkele indicatie over de juistheid of onjuistheid mijner berichten, zo vertrok ik toch met de indruk, dat Natsir en Halim zich in deze aangelegenheid in hoge mate onzeker voelden of begonnen te voelen. Dat geeft hoop, dat de uiteindelijke beslissing nog niet gevallen is. Men wist dat Rum 16 dezer zal vertrekken. Op mijn mededeling, dat en waarom Andreae eveneens zal komen, werd niet ingegaan.

Ik heb terstond een kort verslag van het onderhoud gedaan aan Cutts, die morgen bij zijn onderhoud met Natsir, zijn stap geheel als initiatief van de UNCI aankondigende, ook verder de lijn zal volgen als reeds vermeld in mijn SP 12. Doordat ik met Natsir zeer uitvoerig over het Ambonese vraagstuk had gepraat en mede door tegenwoordigheid van Halim en Budiardjo had ik geen gelegenheid diep op andere punten in te gaan. Ik heb Natsir Uw aan Rum gegeven antwoord inzake deelneming van de UNCI aan de NG-conferentie overgebracht. Over de Unieconferentie had hij nog niet nagedacht.

Voorts heb ik hem - hij neemt Buitenlandse Zaken waar - gevraagd om spoedig bericht op ons schriftelijk verzoek inzake definitieve instelling van onze commissariaten, terwijl ik geëindigd ben met nog eens speciaal zijn aandacht te vragen voor de Nederlandse arrestanten en met name voor een suggestie of er voor het nieuwe Kabinet geen aanleiding was om thans die gearresteerde Nederlanders, tegen wie toch geen strafvervolging zou worden ingezet, toe te staan naar Nederland af te reizen. Ook vroeg ik hem reeds door Hatta en de Sultan gegeven toestemming tot bezoek aan de Nederlandse arrestanten te Djokja bij de lagere autoriteiten met spoed door te drukken. Natsir beloofde mij dat laatste en vroeg mij een recapitulerende opgaaf van de zich nog in arrest bevindende Nederlanders. Ik doe hem en Halim die morgen toekomen.

Nader overleg inzake de reis van de UNCI over de kampen op Java heeft er toe geleid dat thans de reis op 16 dezer zal aanvangen en 22 dezer eindigen. Van Indonesische zijde zullen

Kenmerk: Gieben SP 14.
© NA, archief Minkol., codetel. 195016
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/16487

Wongsonegoro en kolonel Sugondo (bekend van de RTC) mede gaan. Onzerzijds Schürmann en een door Scheffelaar aan te wijzen officier.